

Asia: VN/2062/2020

Lukiodiplomiselvitys 2020

Vastaajaa koskevat perustiedot

Vastaatteko

a) lukiokoulutuksen järjestäjän roolissa

A) Luvussa 2 on kuvattu lukiodiplomit osana nykyistä lukiokoulutusta

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

2) Vastaavat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Kuvaus vastanee nykytilannetta pääosin hyvin, mutta johtuen kyselyn vastausprosentin alhaisuudesta, on mahdotonta arvioida, vastaako kuvaus nykytilannetta aivan täysin. On oletettavaa, että ne koulutuksenjärjestäjät ja lukiot, jotka ovat vastanneet kyselyyn, ovat muita kiinnostuneempia lukiodiplomien kehittämisestä. Tämän luvun yhteydessä sen saattaa johtaa tulokseen, jossa lukiodiplomien suorittamismahdollisuuksista tulee liian valoisa kuva, eikä yleisimpiäkään lukiodiplomeita ole lukioissa tarjolla aivan niin kattavasti, kuin kuva antaisi 2 ymmärtää.

B) Luvussa 3 on kuvattu lukiodiplomien saavutettavuutta ja yhdenvertaisuuden toteutumista

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

2) Vastaavat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Kuvaus vastanee nykytilannetta pääosin hyvin, mutta johtuen kyselyn vastausprosentin alhaisuudesta, on mahdotonta arvioida, vastaako kuvaus nykytilannetta aivan täysin. On oletettavaa, että ne koulutuksenjärjestäjät ja lukiot, jotka ovat vastanneet kyselyyn, ovat muita kiinnostuneempia lukiodiplomien kehittämisestä. Tämän luvun yhteydessä sen saattaa johtaa siihen, että toteuttamismahdollisuudet eivät ole yleisimpienkään diplomien kohdalla aivan niin hyvät, kuin luvussa annetaan ymmärtää.

C) Luvussa 4 on kuvattu lukiodiplomien arvioinnin nykytila ja kehittäminen

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Kuvaus vastanee nykytilannetta pääosin hyvin, mutta johtuen kyselyn vastausprosentin alhaisuudesta, on mahdotonta arvioida, vastaako kuvaus nykytilannetta aivan täysin. On oletettavaa, että ne koulutuksenjärjestäjät ja lukiot, jotka ovat vastanneet kyselyyn, ovat muita kiinnostuneempia lukiodiplomien kehittämisestä. Tämän luvun yhteydessä on kuitenkin mahdoton arvioida, mihin suuntaan tämä saattaisi vastausten jakaumaa muuttaa.

D) Luvussa 5 on käsitelty lukiodiplomien tuomista osaksi yo-tutkintoa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Näkemykset ovat relevantteja. Erityisesti on esille tuotu, että yhdenvertainen arvostelu on suuri ongelma, jos halutaan, että diplomit rinnastetaan yo-kokeisiin. Nykytilanteen osalta vertailu on mahdotonta ja vaikka arviointia kehitettäisiinkin, jää edelleen kysymys siitä, miten taito- ja taideaineiden arviointia yleensäkin voidaan yhteismitallistaa riittävästi.

E) Luvussa 6 on käsitelty diplomien hyödynnettävyyttä korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Diplomien hyödynnettävyyden lisääminen opiskelijavalinnoissa olisi erittäin toivottavaa niillä aloilla, joille ne tarjoavat relevanttia lisänäyttöä osaamisesta. Yhdenmukaiseen arviointiin liittyvät ongelmat kuitenkin vaikeuttavat diplomien rinnastamista pisteytyksessä suoraan ylioppilaskokeisiin. Niiden roolina voisi nähdä lisäpisteiden tarjoamisen.

F) Luvussa 7 on käsitelty lukiodiplomien kehittämiskohteita. Lukiodiplomit saatettiin nykyiseen muotoonsa lv. 2004-2005 aikana, ja niitä voi suorittaa taito- ja taideaineissa kahdeksaa erilaista. Luvussa mm. selvitettiin, miten lukiodiplomeita voitaisiin hyödyntää nykyistä useammassa oppiaineissa ja kansainvälisissä tiedekilpailuissa.

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

1) Ovat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Ehdotukset yrittäjyyden ja teknologian lukiodiplomien kehittämisestä ovat ehdottomasti suositeltavia. Ne sopivat paremmin lukion oppisisältöihin kuin nykyiset kotitalous ja käsityö. Myös niiden sovellettavuus jatko-opintovalinnoissa on suurempi kuin esimerkiksi kotitalouden ja käsityön diplomien.

1.1. Lukiodiplomijärjestelmää tulisi edelleen kehittää ja syventää sekä se tulee liittää entistä vahvemiksi osaksi lukio-opetusta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

1.2. Sopiva viranomainen tätä työtä johtamaan ja koordinoimaan olisi Opetushallitus, jonka vastuulla lukiodiplomien kehittäminen on ollut koko niiden olemassaolon ajan.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

2. Lukion opetussuunnitelman perusteet (OPH Määräykset ja ohjeet 2019:2a) -asiakirjassa määritellyissä taito- ja taideaineissa lukiodiplomien suorittaminen asetettaisiin kaikkia lukiokoulutuksen järjestäjiä velvoittavaksi. Tämä muutos kohdistuisi siis kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeihin. Tämä luo muutostarpeen lukiolakiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Lukiodiplomien järjestämiseen ei voi ajatella velvoitettavan kuin aineissa, joihin opetussuunnitelmassa määrätään kuuluvaksi valtakunnallisia kursseja. Velvoittavuus vahvistaisi lukiodiplomien asemaa, mutta toisaalta voidaan kysyä, onko velvoittavuus tarpeen? Mikäli lukiodiplomien painoarvo muuten lisääntyy, niiden tarjoaminen lisääntyy joka tapauksessa. Mikäli uudistukset eivät riitä niiden painoarvon lisäämiksi, on velvoittavuuskin tarpeetonta.

3. Muissa kuin kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa lukiodiplomien järjestäminen säilyisi vapaaehtoisena.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Muiden diplomien tarjoamisen velvoittaminen edellyttäisi lukioilta kohtuuttoman suuria muutoksia opetukseen ja opetussuunnitelmiin. Nykyisissä opetussuunnitelmien perusteissa ei ole riittävää pohjaa mainittujen diplomien pohjakursseille.

4. Tätä edellä kuvattua muutosta tuettaisiin muodostamalla kansallinen rakenne lukioasetuksessa määritellyn kehittäjälukioverkoston varaan. Nykyisistä kehittäjälukioista kaksi keskittyy kuvataiteeseen, kaksi liikuntaan ja kolme musiikkiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Ehdotus on muuten kannatettava, mutta onko kehittäjälukioverkosto riittävän laaja toteuttamaan kansallista rakennetta, joka vastaa koko lukiokentän tarpeisiin?

5. Kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa kehittäjälukioverkosto erityistehtävälukioverkoston tuella laatisi Opetushallituksen kanssa yhteistyössä pedagogiset ratkaisut, joiden myötä lukiodiplomien suorittaminen mahdollistuisi aidosti maan jokaisessa lukiossa. Tämä pedagoginen ratkaisu sisältäisi ns. pohjakurssien ja lukiodiplomikurssien toteuttamisen. Tämä rakenne luotaisiin etä- ja/tai verkko- /virtuaaliopetuksen avulla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Yhdenvertaisten suorittamismahdollisuuksien tarjoamiseksi jonkinlainen kansallinen rakenne on välttämätön. Useilla lukioilla on kuitenkin jo olemassaolevia rakenteita, jotka tulisi suunnittelussa huomioida. On myös kyseenalaista, voidaanko pohjakursseja toteuttaa tehokkaasti ja tasapuolisesti virtuaalisesti esimerkiksi musiikin ja teatterin oppiaineissa.

6. Suoritetulla lukiodiplominäytöllä voisi korvata yhden ylioppilastutkinnon viidestä kokeesta. Ylioppilastutkintoa suorittava kokelas tekisi siinä tapauksessa äidinkieli ja kirjallisuus -kokeen sekä kolme koetta ryhmästä, johon kuuluu

matematiikan-, toisen kotimaisen kielen-, vieraan kielen- ja reaaliaineen koe sekä lukiodiplomin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

4) Olen jokseenkin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Ylioppilaskirjoituksia on uudistettu niiden monipuolistamiseksi, jotta esimerkiksi lyhyiden kielten kirjoittaminen kääntyisi nousuun. Vaikka lukiodiplomeilla on ehdottomasti oma arvonsa ja niitä tulisi käyttää entistä enemmän korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa, on diplomeja edelleen vaikea rinnastaa suoraan ylioppilaskirjoituksiin. Tällä hetkellä suurin ongelma on valtakunnallisesti riittävän yhdenmukaisen arviointimallin puute. Tähän ongelmaan viittaa esimerkiksi selvityksessäkin esiin tuotu ero ylioppilaskokeiden ja diplomeiden arvosanajakaumissa. Jos diplomista ei käytännössä ole mahdollisuutta saada hylättyä arvosanaa, se ei voi olla samalla viivalla ylioppilaskokeiden kanssa (kuva 4).

7. Ylioppilastutkintotodistukseen tulisi kirjaus siitä, että kokelas on korvannut yhden edellytettävistä ylioppilasaineista lukiodiplomilla. Lukiodiplomista annetaan erillinen todistus. Todistuksen antaa kokelaan oma lukio. Jatkossa siis lukiodiplomin suoritus olisi ylioppilastutkintotodistuksen liite, eikä päättötodistuksen liite.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

3) En ole samaa, enkä eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Kysymyksessä mainittu käytäntö on hyvä, jos diplomit tulevat osaksi ylioppilastutkintoa. Tällä hetkellä voimassa oleva käytäntö erillisestä todistuksesta on riittävä, mikäli lukiodiplomista ei tule osa tutkintoa (ks. vastaus edelliseen kohtaan)

8. Lukiodiplomien tuominen osaksi ylioppilastutkintoa edellyttää voimakasta lukiodiplomien arvioinnin kehittämistä. Esitetyt muutokset edellyttävät kansallisen mallin luomista lukiodiplomien arviointiin. Tämä arvioinnin kehitystyö tulee toteuttaa Opetushallituksen johtamana yhteistyössä ylioppilastutkintolautakunnan, korkeakoulujen sekä kehittäjälukiodien kanssa. Esitämme, että lukiodiplomien oppilaitoksen ulkopuolinen arvioija määräytyy perustettavan kansallisen arviointiverkoston kautta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

3) En ole samaa, enkä eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Mikäli päätetään liittää diplomit osaksi ylioppilastutkintoa, kyseinen käytäntö on perusteltu.

9. Korkeakouluille tulee tarjota nykyistä enemmän tietoa koko lukiodiplomijärjestelmästä. Lukiodiplomien kehittämisessä tulisi jatkossa kuulla korkeakoulujen näkemyksiä ja tarpeita nykyistä enemmän, jotta korkeakoulut voivat tulevaisuudessa hyödyntää lukiodiplomeita nykyistä paremmin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

10. Tässä selvityksessä esitetyt toimenpide-ehdotukset luovat edellytyksiä lukiodiplomien paremmalle hyödyntämiselle korkeakoulujen opiskelijavalinnassa.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

3) En ole samaa, enkä eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Selvityksessä esitetyt toimenpide-ehdotukset ovat riittävät, mikäli korkeakoulut antavat diplomeista lisäpisteitä. Mikäli diplomit rinnastetaan suoraan ylioppilaskokeisiin, arvioinnin kehittämistä koskevat ehdotukset eivät ole riittävän täsmällisiä.

11. Kotitalouden lukiodiplomi korvataan yrittäjyyden ja työelämäosaamisen lukiodiplomilla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Ehdotus on kannatettava ja laajentaa diplomien käyttöä alalle, jossa useilla lukioilla on jo soveltuvia koulukohtaisia opintoja tarjolla. Käsityössä on kyllä muitakin tärkeitä osa-alueita kuin teknologia, mutta niiden opetus lukioissa on niukkaa ja yhtymäkohdat muihin oppiaineisiin jäävät vähäisiksi. Keskittyminen teknologiaan helpottaa arvioinnin yhdenmukaistamista ja mahdollistaa esim. fysiikan ja tietotekniikan niveltämisen diplomiopintoihin.

12. Käsityön lukiodiplomi muuntuu ja uudistuu teknologian lukiodiplomiksi.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Ehdotus on kannatettava ja laajentaa diplomien käyttöä alalle, joka voisi olla jatko-opintojen kannalta erityisen hyödyllinen.

13. Yrittäjyyden ja työelämäosaamisen sekä teknologian lukiodiplomin kehittämistyö annetaan Opetushallitukselle ja kehittäjälukioille, joiden tehtävänä on kyseisen alan kehittäminen.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

14. Lukiodiplomit pysytetään niissä oppiaineissa/oppiaineryhmissä, joissa osaamisen näyttönä ei voi toimia nykyisen muotoinen ylioppilaskoe. Lukiodiplominäyttö ei siis laajene aineisiin, joissa nykyisen muotoisia ylioppilaskokeita järjestetään.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

H) Luvussa 9 selvitysryhmä kuvasi lainsäädäntö-, opetussuunnitelma- yms. muutostarpeet.

Miten kommentoitte selvityshenkilöiden edellä esittämiä muutostarpeita?

-

I) Luvussa 10 on esitetty ehdotettujen muutosten kustannusvaikutuksia ja niiden kohdentumista.

Vastaavatko esitetyistä muutoksista aiheutuvat kustannukset käsitystänne kustannuslisäyksistä?

3) En osaa sanoa

Perustelkaa näkemyksenne etenkin, jos katsotte, etteivät arvioidut kustannukset vastaa esitetyistä muutoksista aiheutuvia kustannuksia:

-

Höyssä Ari
Pöytyän kunta - Pöytyän kunta / sivistyslautakunta